

Qishloq hayoti

Баркамол авлод йили

ISSN 2010-7021

O'zbekiston Respublikasi ijtimoiy-iqtisodiy gazetasi

www.qishloqhayoti.uz

2010-YIL 29-OKTABR, JUMA, 125 (7742) - son

1974-yil 1-yanvardan chiqqan boshlagan
Bahosi kelishilgan narxda.

**"Ўзстандарт" агентлигига қарашли Қашқадарё вилояти сино ва сертифици-
катлаштириш маркази давлат корхона-
сида барча ишлар ҳукумати йилининг
соҳага тегишли қарорлари асосида
ташқил этилган. Мақсад юртимиз
хўжалигида чет мамлакатлардан сифат-
сиз, истеъмолга мутлақо яроқли
бўлган маҳсулотларнинг кириб кели-
шига йўл қўймасликдир.**

**Мамлакатимиздаги йирик кимё
корхоналаридан бири –
"Максам-Чирчиқ" ОАЖ қишлоқ
хўжалиги экинларидан мўл ҳосил
етиштиришни мақсад қилган деҳ-
қонлар, фермерларни ҳамкорликка
таклиф этади. Корхонада ишлаб
чиқарилаётган ўғитлар ҳосилдор-
лик ва юқори самарадорликка
омил бўлиб хизмат қилади.**

**Тошкентда ўтказилаётган 16 йил-
га бўлган ўсмирлар ўртасидаги
футбол бўйича Осиё чемпионатида
Ўзбекистон ўсмирлар терма жамо-
аси Тожикистон ўсмирлар терма
жамоасига қарши тўп суриб, 8:1
ҳисобида галаба қозонишди ҳамда
7 очко жамғарган ҳолда "А" гуру-
ҳида биринчи ўринни эгаллади ва
чорак финалга чиқди.**

МАМЛАКАТИМИЗ САЛОҲИЯТИ НАМОЁН БЎЛМОҚДА

Пойтахтимиздаги "Ўзэкспомарказ" павильонларида Халқаро саноат ярмаркаси ва
Кооперацион биржанинг иккинчи босқичи бўлиб ўтмоқда.

Ўзбекистон саноатчиларининг
салоҳияти намоён бўлаётган
ушбу тадбир давлатимиз
раҳбарининг 2007 йил 12
ноябрдаги "Ички тармоқ ва
тармоқлараро саноат коопе-
рациясини янада кучайтириш
чора-тадбирлари тўғрисида"
ги Фармони ижросини таъ-
минлаш ҳамда жорий йил 23
мартда имзоланган "2010
йилда саноат кооперацияси
асосида тайёр маҳсулотлар,
бутловчи буюмлар ва мате-
риаллар ишлаб чиқаришни
маҳаллийлаштириш дастури
тўғрисида"ги қарорига муво-
фиқ ўтказилмоқда.

(Давоми 4-саҳифада)

Рашид ГАЛИЕВ олган сурат.

Жиззах вилояти фаоллари йилгилишида жорий
йилнинг тўққиз ойида вилоятда иқтисодий-ижи-
тимоий соҳаларда эришилган натижалар ҳамда
Президентимиз Ислам Каримов томонидан Вазир-
лар Маҳкамасининг шу йил 29 январдаги мажли-
сида белгиланган 2010 йилда мамлакатни
иқтисодий-иқтисодий ривожлантиришнинг энг
муҳим вазифаларини амалга ошириш масалалари
муҳокама этилди. Йилгилиши Жиззах вилояти
ҳокими С.Исмаилов бошқарди.

ТАҲЛИЛ ВА ТАНҚИД РУҲИДА

Жорий йилнинг тўққиз ойида вилоятда ялпи ҳудудий маҳ-
сулот ҳажми ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 9,7 фоиз-
га ошди. Ўсиш суръати саноатда 17,6 фоизни, қишлоқ хўжа-
лигида 6,9, қурилиш-қураёт ишларида 13,1, хизмат кўрса-
тиш соҳасида 17,9 фоизни ташкил этди.

Ўтган даврда вилоятнинг саноат салоҳиятини юксалти-
риш бўйича белгиланган ҳудудий дастур асосида 52 янги
корхона ишга туширилди. Беш корхона модернизация қилин-
ди. Маҳаллийлаштириш дастурига киритилган корхоналар
томонидан 23,3 миллиард сўмлик маҳсулот ишлаб чиқари-
либ, 20 миллиард сўмлик маҳсулот ички бозорга, 1 милли-
он 652,2 минг АҚШ доллари ҳажмидаги маҳсулот ташқи
бозорга чиқарилди. Ишлаб чиқаришни маҳаллийлаштириш
чора-тадбирлари 477 миллион АҚШ доллари миқдорида-
ги валютани иқтисод қилиш имконини берди.

Хисобот даврида кичик бизнес ва хусусий тадбиркор-
лики қўллаб-қувватлаш мақсадида тижорат банклари то-
монидан 62 миллиард 667 миллион сўм миқдорида кредит
маблағлари ажратилди. Натижада хусусий сектор субъект-
ларининг вилоят иқтисодиётидаги улуши ўтган йилнинг шу
даврига нисбатан сезиларли даражада ошиб, саноатда 37,5
фоиз, қишлоқ хўжалигида 99,9, чакана савдо айланмасида
50,8, хизмат кўрсатиш соҳасида 60 фоизга етди.

Аҳоли бандлигини таъминлашга йўналтирилган ҳудудий
дастур асосида тўққиз ойда 34 минг 422 янги иш ўрни яра-
тилди. Янги иш ўринларининг 64,2 фоизи қишлоқ жойлар-
га тўғри келди.

Давлатимиз раҳбарининг 2009 йил 3 августда қабул қилин-
ган "Қишлоқ жойларда уй-жой қурилиши қўламини кенгай-
тиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарори
ижроси доирасида ўтган тўққиз ой мобайнида намунавий
лойиҳадаги 139 турар-жой қурилиши ижросига етказилди
ва бу борадаги ишлар изчил давом эттирилмоқда.

Вилоят фаоллари иқтимоий-иқтисодий соҳаларда эри-
шилаётган ютуқлар билан бирга ҳали ечимини қутаётган
камчиликлар ҳам борлигини қайд этдилар. Жумладан, За-
фаробод туманида саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш-
нинг ўтган йилга нисбатан ўсиши таъминланмади. Бу бо-
рада Арнасой, Мирзачўл, Янгибод туманларида ҳам мав-
жуд имкониятлардан етарли даражада фойдаланилмаётди.
Йилгилишида айрим корхоналарда маҳаллийлаштириш дасту-
рида белгиланган прогност кўрсаткичлари бажарилмаёт-
гани, Бахмал ва Фаллаорол туманларида "Жиззахпахтасана-
оат" ҳудудий бирлашмаси томонидан чорвачилик комп-
лекслари, "Дўстликдормаҳсулотлари", "Жиззахдормаҳсулот-
лари" корхоналари томонидан паррандачилик комплек-
лари ишга туширилиши кечикаётгани танқид қилинди.
Шунингдек, маҳаллий аҳолига эга йўللари қуриш ва
таъмирлаш, куз ва қиш мавсумида иқтисодиёт тармоқлари-
нинг барқарор ишлашини таъминлаш масалалари ҳам а-
трофича муҳокама этилди.

Жиззах вилояти фаоллари йилгилишида Ўзбекистон Рес-
публикаси Бош вазирининг ўринбосари Э.Ғаниев сўзга
чиқди.

Мадина УМАРОВА,
ЎЗА мухбири

Т.БЕКНАЗАРОВ,
ЎЗА мухбири

Куннинг муҳим воқеалари

► Наманганда БМТ Та-
раққиёт дастурининг "Ма-
ҳаллий бошқарув тизими-
ни қўллаб-қувватлаш: фу-
қаролик иштироки ва ҳам-
корлик" лойиҳаси тақди-
моти бўлиб ўтди.

► Ўзбекистон Соғлиқни
саклаш вазирлиги то-
монидан "Баркамол ав-
лод йили" Давлат дасту-
ри доирасида ўткази-
лаётган "Энг яхши
қишлоқ врачлик пунк-
ти", "Энг яхши умумий
амалиёт врач" ва "Энг
яхши патронаж ҳамши-
раси" йўналишларида-
ги республика кўрик-
танловининг Бухоро ви-
лояти босқичи якунлан-
ди. Якуний натижалар-
га кўра, Вобекан туман-
и тиббий бирлашмаси-
га қарашли Ҳожувон
маҳалласидаги КВП энг
яхши қишлоқ врачлик
пункти, унинг мудираси
Мунаввар Абдиева эса
энг яхши амалиёт вра-
чи, деб топилди. Тан-
ловнинг "Энг яхши па-
тронаж ҳамшираси"
йўналишида Ромитан
тумани тиббий бир-
лашмасига қарашли
Тарнаут қишлоқ врач-
лик пункти ҳамшираси
Моҳидил Умидова бир-
инчи ўринни эгаллади.

► Навоий вилояти За-
рафшон шаҳрида қўн тар-
моқли замонавий поли-
клиника фойдаланишга
топирилди.

► Чимбой туманида
"Баркамол авлод йи-
ли"га бағишлаб, спорт-
нинг таъқибдо бўйича
Қорақалпоғистон Рес-
публикаси кубоги мусо-
бақалари ўтказилди.

КАДРЛАР СОҲАСИДАГИ ҲАМКОРЛИК

Тошкентда Германиянинг «Inwent» малака
ошириш ва ривожланиш жамияти билан
ҳамкорликда амалга оширилаётган бошқарув
кадрларини қайта тайёрлаш дастурига
бағишланган халқаро давра суҳбати бошланди.

Тадбир Ўзбекистон Республика-
си Ташқи иқтисодий алоқалар, ин-
вестициялар ва савдо вазирлиги,
Савдо-саноат палатаси ҳамда Гер-
мания Иқтисодиёт ва техника ва-
зирлиги ҳамкорлигида ташқил
этилди. Унда мамлакатимизнинг
қатор вазирлик ва идоралари, фир-
ма ва компаниялари, жамоат таш-
килотлари, юртимизда фаолият
юритаётган дипломатик корпус ва-
киллари, олим ва мутахассислар,
тадбиркорлар иштирок этмоқда.
Анжуманда Ўзбекистон Савдо-

саноат палатаси раиси Алишер
Шайхов Президентимиз Ислам
Каримов раҳнамолигида мамла-
катимизда иқтисодиётнинг барча
тармоқларини изчил ривожланти-
риш мақсадида кадрлар тайёрлаш
ва мутахассислар малакасини
ошириш борасида кенг қамровли
ишлар амалга оширилаётгани ва
бу борада халқаро ҳамкорликини
мустаҳкамлашга алоҳида эътибор
қаратилаётганини таъкидлади.

Германия мамлакатимизнинг Ев-
ропадаги муҳим савдо-иқтисодий

шерикларидандир. Мамлакатимиз
иқтисодиётининг турли тармоқла-
рида германиялик сармоядорлар
билан ҳамкорликда қўллаб-қув-
ватлаш лойиҳалари амалга оширил-
моқда.

Ўзбекистон Савдо-саноат пала-
таси ҳузуридаги «SSP-Мароқанда»
бошқарув бўйича ўқув маркази
Германиянинг «Inwent» малака
ошириш ва ривожланиш жамияти
билан менежерлар тайёрлаш ва
малакасини ошириш бўйича яқин-
да ҳамкорлик қилиб келаётди. Шу
қўшмача бир юз қирқдан зиёд ўзе-
бекистонлик ёш тадбиркор Герма-
нияда қурилиш, машинасозлик,
қишлоқ хўжалиги, консалтинг,
банк-молия ва сайёҳлик каби со-
ҳаларда бошқарув бўйича тажриба
оширди.

— Ўзбекистон билан Германия

ўртасидаги алоқалар барча жа-
ҳаларда изчил ривожланиб бораёт-
гани бизни қўнғунтилади, —
деди «Inwent» малака ошириш ва
ривожланиш жамияти «Янги мус-
тақил давлатлар» бошқармаси
бошлиғи Герд Шимански-Гайер. —
Ўқув курслари давомида ўзбекис-
тонлик тадбиркорлар улкан интел-
лектуал салоҳиятга эга эканининг
гувоҳи бўлдик.

Икки кун давом этадиган анжу-
манда бизнес, хусусан, ишлаб чи-
қариш, бошқарув, инновациялар
жорий қилиш, хизмат кўрсатиш,
консалтинг каби йўналишларда иш
юретишга оид масалалар юзасидан
фикр алмашилади. Тадбиркорлар
ишлаб чиққан бизнес-режалар
қўриб чиқилади.

Мадина УМАРОВА,
ЎЗА мухбири

Қорақалпоғистон Республикаси

Тўрткўлда замонавий уй-жойлар

Оролбўйи овулларида намунавий лойиҳалар
асосида уй-жойлар қурилишнинг иккинчи босқичи
муваффақиятли олиб боришмоқда. Дастурга
мувофиқ Баркамол авлод йили охиригача 315 та
барча қўлайликларга эга турар-жойлар фойдала-
нишга топширилади. Шунинг 70 таси Тўрткўл
тумани овул фуқаролар йиғинлари, аҳоли яшаш
пунктлари ҳудудидаги янги массивларда жадал
суръатларда бунёд этиляпти. "Баҳор" овулидаги
массивни "Янги замон бунёдкори" МЧЖнинг
маҳсул бригадалари қурапти.

Мазкур жамиятнинг етак-
чи мутахассиси Юсуф Ши-
риев бу ҳақда шундай дей-
ди:

— Жамиятимиз жамоаси
бу ерда 32 та уй-жойларни
қуришни поёнига етказди.

Айни пайтда юз нафарга
яқин бинокорлар сўнгги
пардозлаш, ободонлашти-
риш ишларини олиб бора-
пти. Уларга етарли шарой-
лар яратилган. Иш бошида
иссиқ овқат ташқил қилин-

ган. Қурилиш материалла-
ри, техникалар етарли. Шу
боис, қисқа муддатда 2.700
миллион сўмлик катта ҳажм-
даги ишлар сифатли қилиб
бажарилди.

...Тўрткўл туманининг
учта массивида тақомил-
лашган лойиҳалар асосида
қурилаётган янги уй-жой-
ларда аҳолига қўлайликлар
яратишга ҳам катта эътибор
берилган. Ҳозиргача электр
энергияси, табиий газ тор-
тиб келтирилди. Хизмат
кўрсатиш нуқталари барпо
этиляпти, мактаб, болалар
боғчаларини ҳам қуриш ре-
жалаштирилган.

Қорақалпоғистоннинг кўпгина туманларида ерларнинг
мелиоратив ҳолати ёмонлашган эди. Президентимизнинг 2008
йил 19 мартдаги "2008-2012 йиллар даврида суғориладиган
ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш дастуридаги
тўғрисида"ги қарори асосида Оролбўйида 4 та давлат унитар
корхонаси ташқил этилди.

Мелиораторларнинг муносиб ҳиссаси

Шулардан бири "Амударёдавсувмах-
суспулдат" унитар корхонаси бўлиб,
ўтган икки йил мобайнида катта ҳажм-
даги ишларни бажариб, тумандаги мав-
жуд 39600 гектар суғориладиган ерлар-
нинг мелиоратив ҳолатини яхшилашга
муносиб ҳисса қўшди. 1410 километр
узунликдаги коллектор-дренажлардан ер
ости зах сувларининг чиқиб-чиқиб ю-
рилиши қисман таъминлади. Натижада аму-
дарёлик деҳқонларнинг бу йилги ютқ-
лари салмоқли бўлди.

"Амударёдавсувмахсуспулдат" унитар
корхонаси механизаторлари, муҳандис-
техник ходимлари келаси йил мўл ҳоси-
лига пухта ҳозирлик қилишни барвақт бош-
лашди. Жумладан, К-3 коллекторини ре-
конструкция қилиш, "Марказий" ва "Ман-
гит" захашларини тозалаш режалашти-
рилган эди. Яқинда давлат унитар корхо-
насининг аҳил жамоаси 345 километрлик
захкаш ва коллекторларни тозалашди.

Абдурахмон ИСКАНДАРОВ,
"Qishloq hayoti" мухбири.

МУАССИСЛАР:

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси Қишлоқ ва сув
хўжалиги, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлаш ҳамда
истеъмол товарлари масалалари комплекс таркибидеги ҳамда
шу йўналишдаги вазирлик ва идоралар —

Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги,
"Ерғодезказдастр", Табиати муҳофаза қилиш Давлат қўмиталари,
"Ўздонмахсулот", "Ўзкимёсаноат", "Ўзагросурғат", "Ўзвиносаноат-холдинг",
"Ўзбекенгилсаноат", "Ўзқишлоқхўжалиқмашинизинг" компаниялари, "Ўзпахтасаноат",
"Ег-мой ва озик-овқат саноати", Ўзбекистон фермер хўжаликлари, "Ўзагрошсервис",
"Ўзғўштусаноат" уюшмалари, "Агробанк", "Қишлоқ қурилиш банк", Халқ банки,
"Гидрометеорология" бош бошқармаси, Агросаноат ходимлари касба уюшмаси
Марказий кенгаши, "Ўздавдонинспекция", "Сифат" маркази

Навоий Вилояти

Янги авлод фестивали

Навоий шаҳридаги "Шир-
ин" маданият саройида
"Ўзбекистон маданияти
ва санъати форуми"
жамғармаси, "Келажак
овози" ёшлар ташаббус-
лари маркази, "Каме-
лот" ёшлар ижтимоий
ҳаракати вилоят бўлини
қошидаги "Камалак" бо-
лалар ташқилоти ҳам-
корлигида "Янги авлод"
республика болалар
ижодиёти фестивали-
нинг вилоят босқичи
ўтказилди.

Тадбирда фестивалнинг
туман ва шаҳар босқичлари-
да ғолибликни қўлга киритган
355 нафар иқтидор эгаси 16
та жанрли ўзида муккасман
этанг 6 йўналиш бўйича ўзаро
бахш олиб боришди. Учқудук,
Томди, Қонимех, Нурота, Ха-
тирчи ва Қизилтепа туманла-
ридан келган ёш мусавирлар,
хайкалтарошлар, санъат ва
адабиёт илосмандлари фа-
оллиги билан ажралиб турди.

Бахриддин
САДРИДИНОВ

ИЛҒОР ТАЖРИБАЛАР ВА МОДДИЙ РАҒБАТ САМАРАСИ

Қаердаки тажриба, янгилик кенг қўлланилса, ўша ерда ютуқлар кўпайиб, моддий манфаатдорлик ўсиб боради. Бунинг сирдорлик пахтакорлар доҳдон учун бирмунча оғир келган, гўза зароркунандалари ҳар йилгидан кўпайган жорий йил пахта ҳосилини етиштириш, ҳомашини тезу саз йиғиб-териб олишда қўллаган тажрибалари мисолида ҳам кўриш мумкин.

110 минг 700 гектар майдонда гўза ўстирган омилкорлар, аввало, майдонларга навлари тўғри танлаб, жойлаштиришга йил бошидаёқ алоҳида эътибор бердилар. Асосий майдонларга тезпишар ва ўртапишар "Бухоро-102", "АН-Бобу-2", "С-6524", "С-6541", шунингдек, истиқболли "Гулбаҳор", "Кўпайсин" навлари жойлаштирилди. Гўзани озиклантириш, ҳосил зараркунандалари ўқоқларини йўқотиш, экиннинг турли касалликларга чидамлилигини оширишда суспензия ва химийвий дори воситаларидан самарали фойдаланилди. Айниқса, гўзани суспензия билан баргидан озиклантириш, чеканкани июль ойи бошидаёқ табақалаштирган усулда тугаллаш, эгاتларга қўшимча "шарбат" оқиш, ишлов даврида гўза илдизига юқори иссиқлик етиб боришини таъминлаш, эгатларда бир метрда намликини ушлаб туриш қўсақлар бўлиқ бўлиши, эртаги ҳосил етиштирилишини таъмин этди. Йиғим-теримга бу йил вилоятда ҳар қачонгидан пухта таратилди. Йиғим-теримнинг отряд усулида ташкил этилиши ҳомашини қабул масканларига пешма-пеш етказиб бериш имконини берди. Ана шу саз-ҳаракатлар самараси ўлароқ етиштирилган ҳосилнинг 85-90 фоизи юқори навларга қабул қилинди.

Илғор, янгиликни дадил қўллаётган фермер хўжаликлари, айниқса, пахтадан мўл ҳосил етиштирдилар. Чунончи, Президентимизнинг рес-

Биринчи миқдга

публика пахтакорлари ва барча меҳнаткашларига табриқда тилга олинган Сирдарё туманидаги Маъди Тинибеков бошлиқ "Тинибек бобо" фермер хўжалиги аъзолари 32 гектар майдоннинг ҳар гектаридан режада 35 ўрнига 48 центнердан юқори навли ҳосил олишди. Омилкор фермер шўрхок, бегона ўт кўпайган, галла ҳосили ўриб-йиғиб олинган майдонларга иккинчи экин — мошини экиш ҳисобида ҳосилдорлигини 4,5-5 центнерга оширтди.

— Шўр ерга экилган мош шўрни чекинтириш баробарида тупроқ унумдорлигини яхшилади, бегона ўтлар уруғларини батамом йўқотди, — дейди фермер. — Шу сабаб кам унум, ташландиқ майдонларини ҳам унумдор ерларга айлантирдик.

Сайхунбод туманидаги Абдулло Мамасодиқов бошлиқ "Ўлбўбек-Камола" фермер хўжалиги аъзолари андижонлик илғор пахтакорлар таж-

Тошкентдаги "Пойтахт" бизнес марказида "Тадбиркорлик фаолиятининг ҳуқуқий асослари: муаммолар ва ҳуқуқий қўллаш амалиётининг тақомиллаштириш чоралари" мавзусида давра суҳбати бўлиб ўтди. Тадбир Тадбиркорлар ва ишбилармонлар ҳаракати — Ўзбекистон Либерал-демократик партияси Сийёсий Кенгаши Ижроия қўмитаси ҳамда партиянинг Олий Мажлиси Қонунчилик палатасидаги Фракцияси ҳамкорлигида ташкил этилди.

Тадбиркорлик фаолиятини янада ривожлантириш тамойиллари

Давра суҳбати ЎзЛиДеПнинг Қонунчилик палатасидаги депутатлари ва Халқ депутатлари вилоят кенгашидаги партия депутатлик гуруҳи раҳбарлари, ижро ва суд ҳокимиятининг тегишли органлари вакиллари (Адлия вазирлиги, Давлат солиқ қўмитаси, Давлат божхона қўмитаси, Олий ҳўжалик суди ва бошқа идоралар), тадбиркорлар, етакчи ҳуқуқшунос ва иқтисодчиларнинг ўзига хос амалий мулоқотида айланди.

Тадбирни ўтказишдан қўзланган асосий мақсад мамлакатимизда тадбиркорликни ҳуқуқий бошқариш ва уни ривожлантиришнинг тартибга солуви қонунларини қўллаш амалиётининг ҳозирги ҳолати ва долзарб масалаларни муҳокама қилиш, уни янада тақомиллаштириш бўйича тавсияларни ишлаб чиқиш, бу борада давлатимиз раҳбарининг жорий йил январь ойида парламент палаталари қўшма мажлисидаги маърузасида белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш бўйича амалга оширилган ва келгусида ҳал қилиниши лозим бўлган ишларни танқидий таҳлил қилишдан иборатдир.

Президентимиз раҳнамолигида илчил амалга оширилаётган иқтисодий ислохотлар натижасида бизнес субъектларининг қонуний манфаатларини ҳуқуқий ҳимоя қилиш тизими асосланган тадбиркорликни ривожлантириш борасида салмоқли ютуқларга эришилмоқда. Ўзбекистонда истиқлол йилларида тадбиркорликни ривожлантириш бўйича аниқ ва илчил чораларни амалга ошириш учун зарур бўлган ҳуқуқий майдон шакллантирилди, мавжуд қонуний асос яратилди. Тадбирда таъкидланганидек, сўнгги йилларда бугунги кун талабларига жавоб берадиган ва мамла-

тимизда тадбиркорликни янада ривожлантиришни рағбатлантирадиган қатор қонунлар қабул қилинди. 40 дан ортиқ қонун ҳужжатларига тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланиш шартларини яхшилашга қаратилган тегишли қўшимча ва ўзгаришлар киритилди.

Солиқ юқини камайтириш, солиқ солиш ва молия ҳисоботини тақдим этиш тартибини соддалаштириш бўйича аниқ мақсадли ишларнинг амалга оширилаётгани ҳўжалик фаолиятини фаоллаштириб, тадбиркорлик субъектлари сонининг кўпайишига ёрдам бермоқда. Шунингдек, тадбиркорларнинг қонуний ҳуқуқ ва манфаатларини самарали ҳимоя қилишга ҳам алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Мамлакатиялаштириш бўйича тавсияларни ишлаб чиқиш, бу борада давлатимиз раҳбарининг жорий йил январь ойида парламент палаталари қўшма мажлисидаги маърузасида белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш бўйича амалга оширилган ва келгусида ҳал қилиниши лозим бўлган ишларни танқидий таҳлил қилишдан иборатдир.

Президентимиз раҳнамолигида илчил амалга оширилаётган иқтисодий ислохотлар натижасида бизнес субъектларининг қонуний манфаатларини ҳуқуқий ҳимоя қилиш тизими асосланган тадбиркорликни ривожлантириш борасида салмоқли ютуқларга эришилмоқда. Ўзбекистонда истиқлол йилларида тадбиркорликни ривожлантириш бўйича аниқ ва илчил чораларни амалга ошириш учун зарур бўлган ҳуқуқий майдон шакллантирилди, мавжуд қонуний асос яратилди. Тадбирда таъкидланганидек, сўнгги йилларда бугунги кун талабларига жавоб берадиган ва мамла-

Бухоро Вилояти

ИЗЛАНИШДАН КЕЛГАН БАХТ

Бахшулла Астанов йиғирма йилдан буён Жондор туманидаги 18-мактабда биология фанидан сабоқ бериб келади. Ўз касбига меҳри бўлакча бу ўқитувчининг ёшларга таълим ва тарбия бериш борасида ўзига хос тажрибаси бор. У ҳар бир дарс жараёнини ўқувчиларнинг ёдида қолади, тушунарли қилиб ўтишга ҳаракат қилади. Бу борада ўқув жараёнига янги ҳаёт усуллар билан ёндашишга интилади.

Ўз устида доимий иш олиб борадиган изланувчан ўқитувчининг аниқ кўнрақ биология фани ўқитувчилари учун "Ботаника" (савол-жавоблар тўплами), "Занжирли жавоблар тестлар ва ноанъанавий дарслар ишланмаси" каби қўлланмалари нашрдан чиқарилди.

Яқинда Ўртбошимизнинг Фармонида кўра Бахшулла Астановга Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ўқитувчи унвони берилди.

— Камтарона меҳнатимга берилган бу баҳо мени ниҳоятда хурсанд қилиши билан бир қаторда янада самаралироқ меҳнат қилишга ундайди, — дейди ўстоз.

Суратда: Бахшулла Астанов.

Хамроз АЛИ олган сурат.

Қашқадарё Вилояти

МАҲСУЛОТ СТАНДАРТ ДАРАЖАСИДАМИ?

"Ўзстандарт" агентлиги қарашли Қашқадарё вилояти синови ва сертификатлаштириш маркази давлат корхонасида барча ишлар ҳуқуқатимизнинг соҳага тегишли қарорлари асосида ташкил этилган. Мақсад юртимиз ҳудудига чет мамлакатлардан сифатсиз, истеъмолга муносоқароқроқ бўлган маҳсулотларнинг кириб келишига йўл қўймастикдир. Бунинг учун корхона мутахассислари, назоратчилари назорат ишларини янада кучайтиришмоқда. Ўларга бу борада, айниқса, вилоят истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш жамиятлари ҳудудий бирлашмиси билан қилинаётган ҳамкорлик қўл келяпти.

Истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, стандартлаштириш, метрология ва сертификатлаштириш соҳасидаги қонун ҳужжатларига мувофиқ ички истеъмол бозорига сифатли паст, инсон саломатлигига ҳавф туғдирувчи маҳсулотлар сотилишига йўл қўймастикдир. Бунинг учун корхона мутахассислари, назоратчилари назорат ишларини янада кучайтиришмоқда. Ўларга бу борада, айниқса, вилоят истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш жамиятлари ҳудудий бирлашмиси билан қилинаётган ҳамкорлик қўл келяпти.

Истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, стандартлаштириш, метрология ва сертификатлаштириш соҳасидаги қонун ҳужжатларига мувофиқ ички истеъмол бозорига сифатли паст, инсон саломатлигига ҳавф туғдирувчи маҳсулотлар сотилишига йўл қўймастикдир. Бунинг учун корхона мутахассислари, назоратчилари назорат ишларини янада кучайтиришмоқда. Ўларга бу борада, айниқса, вилоят истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш жамиятлари ҳудудий бирлашмиси билан қилинаётган ҳамкорлик қўл келяпти.

Истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, стандартлаштириш, метрология ва сертификатлаштириш соҳасидаги қонун ҳужжатларига мувофиқ ички истеъмол бозорига сифатли паст, инсон саломатлигига ҳавф туғдирувчи маҳсулотлар сотилишига йўл қўймастикдир. Бунинг учун корхона мутахассислари, назоратчилари назорат ишларини янада кучайтиришмоқда. Ўларга бу борада, айниқса, вилоят истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш жамиятлари ҳудудий бирлашмиси билан қилинаётган ҳамкорлик қўл келяпти.

Фарғона Вилояти

Қадимда шаҳарларимиздаги кўп маҳаллалар ҳўнар турлари билан аталган. Масалан, Баҳмалбоп, Тақачи, Дегрезлик деган номлар қўйилганлиги ҳам шунинг англатади. Яъни маҳаллаларда яшовчи аҳолининг аксарияти алоҳида ҳўнар тури билан шуғулланган.

ҲўНАРДАН ЗАР УНАР

Кўкон шаҳридан унчалик узоқ бўлмаган Мангит қишлоғи аёлларининг кўпчилиги дўппи тикишади. Уларнинг тиккан дўппилари бутун Ўзбекистонга тарқалади. Ҳўнарсановчилик тараққиётининг эътибори шундан бўладики, ҳўнарсановчилик бекорчилик деган одамни топиб бўлмайди. Ёш қизалоқлар ҳали мактабни битирмаёқ ўз хонадонларида опа ва онасидан дўппи тикиш сирларини ўрганиб бўлишади. Касб-кори инсонни улғайди. Қўлида ҳўнари бор одам ҳеч қачон бировга муҳтож бўлмайди.

Кўкон шаҳридан 20 километр узоқликда Оқар деган қишлоқ бор. Ерлари чўл ва тўқайзорларга туташиб кетган бу қишлоқ қишлоқлар асосан далада мол боқиб, кун кўрар эди. Мана шу чекка қишлоқда ҳам ноб ҳўнар тури — каштачилик ривожланиб борапти. Бу қишлоқнинг қиз-жувонлари тиккан кашталар кўп хонадонларни беэза турибди. Кўкон шаҳрининг шундоқ биқинида жойлашган Катта Ганжирон қишлоғида болалар кийимларини тикиш ривожланиб борапти. Водий бозорларида сотилаётган жуда кўп хил болалар кийимлари шундоқ қишлоқнинг қиз-жувонлари тикиш сирларини ўрганиб бўлишади. Касб-кори инсонни улғайди. Қўлида ҳўнари бор одам ҳеч қачон бировга муҳтож бўлмайди.

Ҳўнардан зар унар, деб бежизга айтилмаган. Ҳўнарсановчилик томонидан ҳўнарсановчилик қишлоқларда асасла-ричилиқ, иссиқхоналар қуриш ҳам кенг тараққий этаётди.

Фарғона вилоятининг Бувайда туманидаги ишбилармон қишлоқ аёна тўналар шолини электр токи билан ишлайдиган

поябзалини тикиш мураккаб ва нозик иш. Чўки аёлларнинг поябзалига безаклар солиш керак. Улар модага қараб ўзгариб туради, шунингдек, бу каби оёқ кийимига алоҳида ишлов берилган тери ишлатилади. Марғилонлик уста-қосиблар ана шундай аёллар поябзалини ишлаб чиқаришаётир.

Ҳўнардан зар унар, деб бежизга айтилмаган. Ҳўнарсановчилик томонидан ҳўнарсановчилик қишлоқларда асасла-ричилиқ, иссиқхоналар қуриш ҳам кенг тараққий этаётди.

Фарғона вилоятининг Бувайда туманидаги ишбилармон қишлоқ аёна тўналар шолини электр токи билан ишлайдиган

Навоий Вилояти

Пахта ва галладан белгиланган шартномавий режаларни ошириб дехқонлар шў кулларда кузги шўдгорлаш ишларини олиб боришмоқда.

Ер ҳўнарсанг, кўз ҳўна

Айни дамда шўдгорлаш юмушлари учун вилоятдаги машина-трактор паркларига қарашли 245 та ҳайдов тракторлари жалб этилди. Ҳайдаш учун мўлжалланган майдонларга пешма-пеш фосфорли ва калийли ўғитлар киритилмоқда. Вилоятнинг Қизилтепа, Хатирчи, Қони-мех, Қармана ва Наҳабор туманларида мавжуд техникалардан самарали фойдаланиш эвазига юқори иш унумига эришилмоқда.

Бахриддин САДРИДДИНОВ

Қорақалпоғистон Республикаси

Дунёда ҳар хил йўналишдаги музейлар кўп. Жумладан, мамлакатимизнинг ўзида ана шундай масканлардан 1200 дан ортиқ фаолият олиб боради. Нукус шаҳрининг марказида қозонган Ойимхон ва таниқли ёзувчи, жамоат арбоби Амет Шомуродовларнинг оилавий уй-музейи алоҳида ажралиб туради.

Музейлар мўзийдан сўзлар

Халқимизнинг бу ардоқли фарзандлари номини абадилаштириш мақсадида кенг жамоатчилик ташаббуси билан музей 1999 йилда иш бошлаган эди.

Уй-музейда 2000 га яқин экспонат юксак дид билан жойлаштириб қилинган. Улар орасида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов Фармони билан 2004 йили Ойимхон Шомуродовга берилган "Буюк хизматлари учун" ордени тўғрисида махсус стелла алоҳида ажралиб туради.

— Онамиз умр бўйи халқ орасида бўлиб, эл-юртга халол хизмат қилди, — дейди уй-музей директори Ойимхон Шомуродов. — Ўтган асрнинг 30-йилларида гоҳ аравада, гоҳ кемада бутун Қорақалпоғистонни кезиб чиққан. "Тонг нури" труппасида фаол қатнашиб, ўйнаб спектаклларда бош ролларни маҳорат билан ижро қилган. Давамиз эса таниқли шоир, ёзувчи, драматург ва давлат арбоби бўлган. "Менинг йўлбарслар билан учрашувларим" қиссаси китобхона орасида ҳозир ҳам машҳур. Бундан ташқари, у қатор шўрий тўпламлар, драматик асарлар яратган. Музейдаги аксар экспонатлар шулар ҳақида ҳикоя қилади.

Уй-музей фаолияти билан танишар эканмиз, бу ерда кенг қамровли ишлар олиб борилаётганининг гувоҳи бўлдик. Хусусан, маънавий масканида миллий қўшиқчилик бўйича ёшлар ўртасида ўтказилаётган танловлар, кўргазмалар қўтилган натижани берапти. Айни пайтда Оролбўйи ҳудудида ягона ҳисобланган оилавий уй-музейи халқимизнинг маданияти, урф-одатлари, ўзига хос удувлари хусусида сўз юритувчи янги экспонатлар билан бойиб бораётганлиги ҳам қувонарлиқдир.

Абдурахмон ИСКАНДАРОВ, "Qishloq hayoti" муҳбири.

Назорат

бошқармалари мурожаатларига асосан ҳам синовлар ўтказиб турилади. Бу ишга ҳаётий тажрибага эга малака мутахассислар жалб этилаётди. Бундан ташқари, корхонанинг физикиме синови лабораторияси фаолияти ҳам диққатга сазовордир.

— Истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш янада кучайтириш, метрология ва сертификатлаштириш соҳасидаги қонун ҳужжатларига мувофиқ ички истеъмол бозорига сифатли паст, инсон саломатлигига ҳавф туғдирувчи маҳсулотлар сотилишига йўл қўймастикдир. Бунинг учун корхона мутахассислари, назоратчилари назорат ишларини янада кучайтиришмоқда. Ўларга бу борада, айниқса, вилоят истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш жамиятлари ҳудудий бирлашмиси билан қилинаётган ҳамкорлик қўл келяпти.

Истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, стандартлаштириш, метрология ва сертификатлаштириш соҳасидаги қонун ҳужжатларига мувофиқ ички истеъмол бозорига сифатли паст, инсон саломатлигига ҳавф туғдирувчи маҳсулотлар сотилишига йўл қўймастикдир. Бунинг учун корхона мутахассислари, назоратчилари назорат ишларини янада кучайтиришмоқда. Ўларга бу борада, айниқса, вилоят истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш жамиятлари ҳудудий бирлашмиси билан қилинаётган ҳамкорлик қўл келяпти.

Қашқадарё Вилояти

ИШИДА УНУМ, МЕХНАТИДА ЗАВҚ БОР

Фузор тумани Гулшан қишлоқ фуқаролар йиғини худудидаги "Рустам бобо набираси Достон", "Шоҳжаҳон-С" фермер ҳўжаликларида эътиборга молик ишлар амалга оширилмоқда.

Туман ҳокими, сенатор Шомурод Донаев иқтидорли қишлоқ мулкдорларидан Завқиддин Бўриев ҳамда Саломиддин Нуруллаевлар номини бежизга тилга олмаган экан.

Далада юз-қуздан ғайрат-шижоат ёғилиб турган ўттиз йиллар атрофидаги йиғит билан учрашдик. У "Рустам бобо набираси Достон" фермер ҳўжалиги раҳбари Завқиддин Бўриев экан. Бундан олти йил муқаддам фермер ҳўжалиги ташкил этган Завқиддин ўтган даврда кўп нарсаларга эришибди. 26 гектар майдонда иш бошлаган бўлса, бугунги кунда ҳўжалигининг ери 60 гектарга етибди.

Жорий йилда 30 гектар пахтазордан 105 тоннадан зиёд ҳосил олинди. Ғалладан эса салкам 60 центнердан ҳосил олишибди.

— Шунга яраша даромадимиз ҳам ошиб бормоқда-да, — дейди Завқиддин фермер. — Мана шу даромад ҳисобига фермер ҳўжалиги техника парк ҳам янги, замонавий чопик, ҳайдов тракторлари, комбайнлар ҳисобига бойиб бормоқда. Шунингдек, ҳўжаликда ишчилар унумли ишлаши учун барча шарт-шароитлар яратилган. 15 бош қўй-қўзи сотили корамоллар, 40 бош қўй-қўзи ҳам фермер ҳўжалиги даромадига даромад келтирмоқда. 2010 йилда чорвачилигининг ўзидан 14 миллион сўм соф фойда қўтилмоқда. Бундан ташқари, фермер ҳўжалиги не-

ғизда блокли ғишт ишлаб чиқариш цехи ҳам ишга туширилди. Бу билан ўнга яқин киши ижтимоий фойдали меҳнатга тортидди.

— Келгуси йилда режаларимиз кўп, — дейди фермер. — Сутни қайта

ишлайдиган ускуна олиб, Наврўз байрами арафасида ишга туширмоқчимиз. Натижада саккиз иш ўрни юзга келади. Янгидан 4 гектар майдонда боғ ва уч гектар ерда тузтор барпо этилмоқда.

"Шоҳжаҳон-С" фермер ҳўжалиги бошлиғи Саломиддин Нуруллаев ҳам

тадбиркор ва ишбилармонликда Завқиддин Бўриевдан қолишмайди.

Фермер ҳўжалиги аъзолари жорий йилда ютуқлар қўламини янада кенгайтирдилар. 50 гектар майдонда бугунинг "Шовкат" навидан 60 центнердан ҳосил олинди. 30 гектар ерда эса ғўзанин "Бўхоро-8" нави хирмони янада баракали бўлди.

— Ҳозиргача 100 тоннадан ортқ юқори наф пахта топширдик, — дейди фермер. — Шунинг 90 тоннаси биринчи навга сотилди. Бунга, энг

аввало, ерларнинг мелiorатив ҳолатини яхшилаш туфайли эришдик. 2009 йилнинг охири 2010 йилнинг бошида худудимиздаги зовурнинг уч километрини тозаладик. Бунинг учун даромадимиздан қарийб 3,5 миллион сўм сарфладик. Натижада дон ҳосилдорлиги 5 центнерга ошди.

Замин дармони.

Пахта ҳосилдорлиги 8-10 центнерга ошиши кутилган. Биринчи йил "Т-28" ҳайдов тракторимиз бор эди. Ўтган йилларда "Т-75" трактори, "Енисей" комбайни, "МТЗ-80" трактори, "КИР-1,5" ўр ўши механизми, "ТТЗ-80" чопик механизми, "УАЗ" русумли транспорт автомашинаси олди.

Фермер ҳўжалигида 60 бош қўра-мол, 420 бош қўй-эчки парвариш қилинган. Бундан икки йил олдин ташкил қилинган икки гектар майдондаги боғ ҳосилга кирди. Жорий йилда ана шу боғдан олти миллион сўм даромад қилинди. 2011 йилда мевазор боғлар майдонини яна етти гектарга кенгайтириш мақсад қилинган.

— Истиқболдаги режалар янгидан-янги бизнес лойиҳалар устида бош қотиришга ундамоқда, — дейди фермер ҳўжалиги раҳбари Саломиддин Нуруллаев. — 25 бош соғин ситиримиз бир кунда 240-250 литр сут берапти. Бу эса сутни қайта ишлаш цехини ташкил этишни тақозо этади. Бундан ташқари, консерва цехи учун ускуналар келтиришни мўлжаллаётимиз. Бу билан қўшимча 20 иш ўрни яратилади. Шунингдек, Туркиядан ҳар бири 45 минг АҚШ доллари қий-матдаги 2 та станокни келтирмоқчимиз. Натижада 45 киши фойдали ижтимоий меҳнатга тортилади. Шу билан бирга фермер ҳўжалигига қарашли савдо дўконимиз ҳам бор. Бу ерда саккиз киши меҳнат қилапти. 2010 йилдаги барча соҳадан ялпи даромадимиз 180 миллион сўмга, соф фойдамиз қарийб 90 миллион сўмга қийматлашиб қолади. Бу билан биз фермер ҳўжалиги моддий-техника базасини мустаҳкамлаш билан бирга ернинг унумдорлигини ошириб, қишлоққа қайта ишлаш саноатини олиб киравмиз.

Хусан ТЕМИРОВ, "Qishloq hayoti" мухбири.

Қарор ва ижро

Қулай ва фойдали

заноров. — Бу ерда деҳқон ва фермер ҳўжаликлари ҳамда аҳолининг чорва моллари учун турли сервис хизматлари кўрсатилади. Сунъий урчиқчи хонаси замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланди ва Голландиядан келтирилган "Голштен Фриз" зотли мол уруғлари билан таъминланди.

"Ўтирбек Мухторович" хусусий корхонасига қарашли мажмуининг яна бир афзаллик жиҳати, бинонинг бир тарафи қушхона бўлиб, бу ердаги шарт-шароит-гигиена талабларига жавоб беради.

— Масаланин яна бир муҳим ва фойдали тарафи, — дейди биз билан суҳбатда Мухторжон Мирзаноров. —

Кушхонамизнинг аҳоли яшаш пунктидан анча олисда жойлашганлигидир. Маълумки, ҳар қандай чорва ҳайвони тирик организм бўлади. Шундай экан, бизлар хоҳлаймизми-йўқми, баъзи бир чорва ҳайвонлари юқумли касалликларга чалинади. Бундай чорва молларини дарров сўйиб юбориш эса аҳоли ўртасида турли касалликларнинг келиб чиқишига олиб келади. Айнан мана шу масаланиннг олдин олишга туманимиз ҳокими Хайрулло Бозоров жиддий эътиборимизни қаратди ва ҳар тарафлама қўллаб-қувватлади. Натижада қушхонамизда сўйилган аавал 35 бош қўра-мол-

га мўлжалланган алоҳида пункт ташкил этилди.

Шунингдек, "Ўтирбек Мухторович" хусусий корхонасидан ишчи-хизматчилар учун ҳам қулай иш шартини яратишга алоҳида эътибор қаратилган. Корхона табиий газ ва ичимлик суви билан таъминланган. Ишчи-хизматчилар учун дам олиш, иссиқ ва совуқ сувда ювиниш ҳамда алоҳида кийиниш хоналари мавжуд. Хулоса ўрнида шунини таъкидлаш жоиз, Мухаммадхон Холдоров, Илхомжон Нўмонов каби саккиз нафар навқирон ёшнинг доимий иш ўрнига эга бўлганлиги ҳам қувонарли ҳол, албатта.

Маъмур МУСУЛМОНОВ, "Qishloq hayoti" мухбири.

сифатида эътироф этилганидан воҳамизнинг қўллаб фермер ва деҳқонлари, қишлоқ ҳўжалик мутахассислари беҳад хурсанд бўлишди. Шубҳасиз, бундай пайтда қўнчилик ҳам-ангизнинг бўйлиги меҳнат қўраточларини қандай бўлганига қизиқишди. — Аввало, бир нарсани айтиш. Кейинги йил ичига умумий ер майдонимизни 96 гектардан 286 гектарга кенгайтирдик. Кенгайтиришда ҳам, ҳосилдорлиги қамайиб кетган, фер-

ЮҚОРИ САМАРАСЛИ МИНЕРАЛ ҲЎГИТЛАР

Мамлакатимиздаги йирик кимё корхоналаридан бири — "Максам-Чирчиқ" ОАЖ қишлоқ ҳўжалиги экинларидан мўл ҳосил етиштиришни мақсад қилган деҳқонлар, фермерларни ҳамкорликка таклиф этади. Корхонада ишлаб чиқарилаётган ҲўГИТЛАР ҳосилдорлик ва юқори самарадорликка омил бўлиб хизмат қилади. Жумладан, қуйидаги ҲўГИТЛАР:

КАС — касук самарали азотли ҲўГИТ бўлиб, нитрат, аммоний ва амид азотлардан ташкил топган. Барча қишлоқ ҳўжалик ўсимликлари-га фойдали, асосий озиқ-лантириш ва қўшимча ҲўГИТ-лашда энг самарали натижа беради.

КАС эритмаларини шугорлашдан олдин, чигит экиш билан бир вақтда ва ғўзани озиқлантиришда ҳам тупроқ нам бўлиб туришини таъминлайди. Суюқ минерал ҲўГИТЛАР ҳудди қаттиқ ҲўГИТЛАР каби таъсир кўрсатади.

АММОНИЙ СУЛЬФАТ

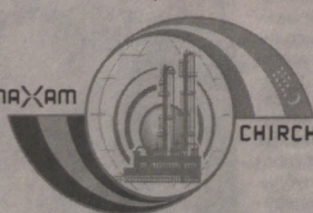
Аммоний сульфат минерал ҲўГИТ энг кўп тарқалган азотли ҲўГИТлардан бири ҳисобланади ва ўсимликлар томонидан энгил ўзлаштирилади. Аммоний сульфат билан ишлов берилган қўллаб қишлоқ ҳўжалик экинлари — қузғи жавдари бугдой, пахта, картошка, чой ва сугориладиган экинлардан юқори ҳосил олинади. Ушбу минерал ҲўГИТ билан шопилоялар ишлов бериш бошқа азотли ҲўГИТларга нисбатан анча самаралидир. Аммоний сульфат минерал ҲўГИТ таркибидagi азот микдори 21 фоиздан кам эмас.

ҲўГИТлар билан ўтказилган кўпгина тажрибаларга кўра, у самарадорлиги бўйича кенг тарқалган азотли ҲўГИТлар аммиак селитраси ва карбамиддан қолишмайди. Азотли ҲўГИТларнинг турли хилларини ғалла, картошка, мойли экинлар ҳосилининг сифати ва микдорига таъсир самарадорлигини таққослаш синовларида, барча ҲўГИТлар азот бўйича (60 кг с.м.) тенг микдорда солинганда бир хил самарага эга эканлиги, айниқса, аммоний сульфатини ғалла, рапс, гурч, картошка, қунабоқар, лавлагли, поллиз экинлари, тарвуз остига солиш, кўп йиллик ўт ва ўтлоқдаги қолдиқларни озиқлантириш яхши натижалар бериши аниқланди.

ТЕХНИКАВИЙ МАГНИЙ СУЛЬФАТ

Техникавий магний сульфат крахмал ва витаминлар микдорини кўпайтириши ҳисобига картошка ҳамда сабзавотлар таъминини яхшилайдиган, ҳосилдорликни оширадиган, таркибиди олтингурут бўлган самарали магнийли ҲўГИТдир.

Техникавий магний сульфат тупроқни экишга тай-

ёрлашда азот ва фосфор ҲўГИТлари билан бирга солинади. Мутахассислар таъсиясига кўра, бодринг ва помидор остига — 7-10 гр/м², бошқа сабзавот ҳамда манзарали экинлар остига — 12-15 гр/м², мевали дарактлар остига (пола аланасига) — 30-35 гр/м² солинади. Ушбу ҲўГИТни ўсимликлари илдиз ва илдиздан ташқари озиқлантириш учун ҳам қўллаш мумкин. Вегетация даврида илдизларни магний сульфат эритмаси билан озиқлантириш ҳар 15-20 кунда 10 л. сувга 25 г. ҳисобидан ўтказилади. Илдиздан ташқари озиқлантириш эритмасини сепиш йўли билан ўтказилади: вегетация бошида — биринчи озиқлантириш 10 л. сувга (15-20) г., вегетация ўртасида — иккинчи озиқлантириш 10 л. сувга 30 г., вегетация охирида — учинчи озиқлантириш 10 л. сувга 50 г.

Эритманиннг сарфи ишлов бериладиган экинларга боғлиқ ва қуйидагиларни ташкил этади: сабзавот, бир йиллик гўл экинларига — 1-1,5 л/м², малина, смородина ва бошқа бута ўсимликларига — 1,5-2 л/м², мевали дарактларга 2-3 л., ёш ва катта дарактларга 5-10 л. микдорда солинади.

Техникавий магний сульфат нафақат қишлоқ ҳўжалигида, балки саноатнинг кўпгина тармоқларида ҳам қўлланилади.

"ФОСФОМОЧЕВИНА" МИНЕРАЛ ҲЎГИТИ

Фосфомочевина — бу карбамид (46,2% азот) ва аммофос (46% фосфор ангидриди) минерал ҲўГИТларини механик аралаштириш йўли

орқали олинган аралаштирилган ҲўГИТдир. Таркибиди 40% азот ва 3,5% P₂O₅ бўлган фосфомочевина қишлоқ ҳўжалигида минерал ҲўГИТ сифатида фойдаланишга мўлжалланган.

Тажрибаларга кўра карбамидни фосфорли ҲўГИТлар билан биргаликда қўллашда ғоят самарали. Карбамид бошқа азотли ҲўГИТлардан ишқор билан ювилиб кетишига нисбатан барқарорлиги билан фарқ қилади, яъни у тупроқдан камроқ ювилиб кетади. Карбамидни нордон бўлмаган ва нордон (оҳак билан ҲўГИТлашда) тупроқлар учун қўллаш, айниқса, фойдалидир. Фосфорли ҲўГИТлар тупроқни

фосфор захиралари билан тўйинтиришнинг ягона манабиди бўлиб ҳисобланади. Фосфорли ҲўГИТлар ҳосилни кўпайтиради ва унинг сифатини яхшилайди, ўсимликлар етилишини тезлаштиради, уларнинг ётиб қолиши ва қурғоқчиликка чидамлилигини оширади. Карбамид таркибидagi азот амид шаклида бўлади.

Фосфомочевинани узок таъсир этадиган асосий самарали азот-фосфор ҲўГИТ сифатида ёки турли тупроқларда барча сабзавот ва қишлоқ ҳўжалиги экинлари остига озуқа сифатида қўллаш тавсия этилади.

Фосфомочевинани сабзавот ва мевали дарактларга илдиздан ташқари озуқа сифатида ҳамда донларда оқсил микдорини ошириш мақсадига бугдойни кечки озиқлантириш учун ҳам қўллаш мумкин.

Ушбу минерал ҲўГИТ хавфи кам моддалар таркибига кирди. Минерал ҲўГИТдан фойдаланганда барча қабул қилинган хавфсизлик чораларига риоя қилиш керак.

"Максам-Чирчиқ" ОАЖ-да сифат бошқаруви тизими ва ишлаб чиқарилаётган махсулотларнинг ҳалқаро стандарт ISO 9001:2002 талабларига жавоб беришига катта аҳамият берилмоқда.

Эслият ўтамуш, ушбу маълумотлар ҳамда тавсиялар Ўзбекистон Қишлоқ ҳўжалиги илмий-ишлаб чиқариш маркази, ЎзПИТИ, "Ўзкимёсанот" ОАЖ олимлари тавсиялари асосида тайёрланди.

Мурод КАРИМЖОНОВ, "Максам-Чирчиқ" ОАЖ менежери.

Самарқанд Вилояти

Тиббиёт соҳасидаги изохотлар жараёнида қон қўйиш станциялари ва марказлари фаолиятини тақомиллаштириш баробарида моддий-техника базасини мустаҳкамлашга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Жумладан, яқинда Самарқанд вилояти қон қўйиш маркази қарийб бир миллион сўмлик замонавий тиббиёт асбоб-ускуналари, лаборатория жиҳозлари билан таъминланганлиги ҳам фикримизнинг исботидир.

ЗАМОНАВИЙ УСКУНАЛАРИН ҚЎЛЛАШ — ДАВР ТАЛАБИ

Дарҳақиқат, давлат дастури асосида мамлакатимиздаги олти минтақавий қон қўйиш марказлари Осиё тараққиёт банкнинг махсус лойиҳаси асосида замонавий тиббиёт ва лаборатория ускуналари, мебель жиҳозлари билан таъминланиш кўзда тутилган эди. Минтақавий марказ сифатида қўйиш вилоятларга ҳам хизмат кўрсатувчи Самарқанд вилояти қон қўйиш марказида ҳам бу борада мақташга арзигulik ишлар талайгина.

Марказимизни янги иш тизимига тайёрлаш мақсадига 250 миллион сўмдан зиёд маблағ сарфланди, биноларимиз реконструкция қилинди, — дейди ушбу марказ бош врач Рифи Алиев. — Замонавий эшик-ромолар ўрнатилди, донорларга хизмат кўрсатиш хоналари, лабораториялар ҳалқаро талабларга мослаштирилиб, тиббиёт ходимларига ҳам иш жараёнида қулайликлар яратилди.

Жаҳонга машҳур — Германия, Япония, АҚШ каби мамлакатлардаги фирма ва компанияларда ишлаб чиқарилган асбоб-ускуналарнинг муассасамизга ўрнатилганлиги айни муддао бўлди. Шифокорларнинг ҳам, беморларнинг ҳам вақти беҳуда сарфланшига чек қўйилди. Яъни, илгари қон таркибини аниқлашга бир соатга яқин вақт сарфлашга тўғри келган бўлса, эндиликда янги келтирилган воситалар ёрдамида бу ишни 25-30 дақиқада амалга ошириш мумкин.

Яна бир эътиборли томони, қон қўйиш муассасасидаги лабораторияларда шу кеча-кундузда 36 хил таҳлиллар орқали қон таркиби ўрганилиб, инсон организмидagi касалликларни аниқлаш имконияти кенгайган. Мамадидёр ЗИЁДИНОВ, "Qishloq hayoti" мухбири.

Наманган Вилояти

Аҳолининг ғўшт, сут махсулотларига бўлган талаб ва эҳтиёжларини қондириш мақсадида мамлакатимизда чорвачилик тармоғини янада ривожлантириш йўлида қатор амалий ишлар қилинмоқда.

Шахсий ёрдамчи, деҳқон ва фермер ҳўжаликлари насли ва юқори махсулдор зотли сиғирлар билан таъминлаш, шунинг баробарида чорвачиликни пухта ўйланган режалар асосида ривожлантириш мақсадида Чўст туманида ҳам бир қатор ибратли ишлар амалга оширилмоқда. Хисарак қишлоқ фуқаролар йиғини худудида замон талабларига мос, чорвачилик сервис хизматига ихтисослаштирилган янги мажмуа фойдаланишга топширилди. Уни хусусий тадбиркор Мухторжон Мирзаноров ва унинг фарзандлари бунёд этишди.

— Қурилиш ишларига 103 миллион сўм маблағ сарфланди, — дейди Ўтирбек Мир-

Жиззах Вилояти

— Утча чопик ва икита ҳайдов трактори бўла туриб, Рашида Ёдгорована биттадан чопик ва ҳайдов трактори сотиб олибди, — деб қолди Арнасой тумани ҳокимлиги идорасига кираверишда учрашиб қолган танишим, "Уста Эшбой" фермер ҳўжалиги бошлиғи Саъдулла Эшбоев.

— Э-э, ҳамма нарсанинг отаси пул. Фермер ҳўжалиги бўйича бултурнинг ўзидан 200 миллион сўм соф фойда олганди, бу йил ҳам шунга борса керак...

Дарҳақиқат, "Пул бўлса, чангалда шўрва" деган гап бекорга айтилмаган. Шу боис, Рашида ҳам фермер ҳўжалигини юритаркан, нуқул экинларидан мўл ҳосилу, мўлқил даромад олишини ўйлайди. Илоҳи борица майдонда-қўйда харажатларни четлаб ўтти-си келаверилади. Кейинги йилларда маъданили ҲўГИТларга нисбатан ҳам нафкат компостидан кўпроқ фойдаланганлиги, у туфайли пахтачиллик бўйича ҳам, ғаллачилик бўйича ҳам ҳосилдорлигини йилма-йил ошираётганининг боиси, шу!

— Экинларни парваришлаш бўйича ўзингизнинг алоҳида тажрибангиз бор-ов, — дейман унга. — Биз экинларни парваришлаймиз, — дейди у қўшларини чимириб, майин қўлганча. — Биз ерни парваришлаймиз. Масалан, ғўза ўстирадиган пайкаларимизни кузда маъданили ҲўГИТлар чиқарган ҳолда чуқур шугорлаб, ангиш ичидан ажриқ, гўмай, шамак сингари тирмоқли (қўзги маъносиди) бегона ўтлар илдизларини биттабалаб териб, йўқотамизда, қишнинг қириқчилган кунларида бир сидра яқоб суви тараймиз. Яқоб суви тупроқ шўрини яхшироқ ювиши учун пайкаларимиз атрофидан саёёрқ мувақат зовурлар қазамиз-да, улар орқали оқоваларни асосий зовурларга оқизамиз.

Ушбу совуқ кунларда фекалавоз машинасимиз шифери Олимжон Маматов қишлоқ ва овулар айланиб, фекал ташкиди. У келтирган фекаларга оз-моз хашак қолдиқлари ва майда тупроқ қўшиб, компост қиламиз-да, ол-

диндан тайёрланган хандқаларда сақлаб қўямиз. Қўламага қадар фекал таркибидagi зарарли микроблар ҳалок бўлиб, кишиларни беҳузур қилувчи хидларни йўқолади. Тайёр бўлган компостни эса, эрта қўлама ёки парвариш даврида "шарбат" усулида далаларга оқизамиз. Бу пайтга келиб, фекал аъло сифатли органик ҲўГИТга айланади. Парвариш қўрган ер эса, истаган ҳосилингизни беради.

Турри, пайкаларда ғўза ва ғалла экинлари ўсётган даврда ҳам ерни парваришлаб турмасиз бўлмайди. Масалан, ер бағрини тинимсиз бегона ўтдан тозалаймиз, қайта-қайта юмшатамиз, ғалла экинган майдонларимизни сариқ зағ ва бошқа касалликларга қарши дориланамиз. Сарик зағ ғалланиннг ашаддий қушандаси. У ўрм-йиғимдан кейин ҳам пайкал ва пайкал четидagi бегона ўтлар орасида сақланиб қолади. Келаси йили эса тўсатдан пайдо бўлади. Баъзи деҳқонлар бу ҳолни намгарчилигининг мўл бўлганига ёки бошқа омилларга боғлашади. Аслида шундай йил, лекин касаллик бу йилдан келаси йилга, ундан нариги йилга ер орқали ўтиши ҳам бор гап.

— Юртбошимизнинг Ўзбекистон пахтакорлари ва барча меҳнаткашларига йўллаган табригидида вилоятдан Сиз бошлиқ "Сангзор" фермер ҳўжалиги ҳам мўл ҳосилли ҳўжалик мерларнинг ерлари ҳисобидан кенгайтирдик. Ана шу оптималлаштиришдан илгари ҳосилдорлигини 52 центнерга кўтарган эдик...

— Янгилишмасам, ўша йили "Дўстлик" ордени билан мукофотланган эдингиз-а?

— Ҳа, шундай! Ҳақимизда "Сабр тағи сариқ олтин", деган ҳикматли гап бор — бу йил бўйи ҳўжалик

Ҳўжалик иш юритувчиси Бахтиёр Юзбоев очик майдонга экинган ғалла ҳолатини кўздан кечирмоқда.

Рашида Ёдгорована терим бошлангандаёқ хирмон баракасини ҳис қилганда.

роққа ғалла ва пахта сотдик. Умумий харажатларимиз 150 миллион сўмга борса ҳам, қолган 250 миллион сўми соф фойда бўлади. Асосий ҳосилимизни уруғчилик топширганимиз эвазига даромадимиз ҳам юксалмоқда. Ҳар йили техникамиз сонини кўпаймоқда. Ишчи ва механизаторларимизнинг ҳар бири ойлик маошдан ташқари ғалланиннг ўзидан 4-5 тоннадан улуш

доимо асқртади. — Ғалла масаласида сал-пал му-боллага бўлди-ёв, — дейман ҳазило-муз. — Сиз айтётган 40 юшига 40 тоннадан ғалла улашиса, 160 тонна бўлади. Боя туман ҳўчилигида "Рашида опа 50 тоннага яқин ғалласини кам таъминланган, кўп болали оила-ларга, таниш-билиш қадрдонларига қапсанга тарқатди", дейишди. Жам-

ласак, 200 тоннадан ортқ кетади-ку?! Ахир, бунча ғалла қолмаганди? Давлатга шартномаимиздаги 538,5 тонна ўрнига 538 тонна ғалла етказиб бериб, ўзимизга 400 тоннадан зиёд ғалла қолдирганимиз, — дея суҳбатимизга қўшилди ҳўжалик иш юритувчиси Бахтиёржон Юзбоев. — Ўзимизга қолган ғалла ҳисобидан ғўзани қилиш ва бегона ўт қопчилига четдан жалб этилган масуумий иш-чиларни рабатлантиришга ҳам 40 тоннача дон улашдик. Уларнинг шод-ланиб, оқиллашганларини айтинг.

Кўни кеча келаси йил ҳосили учун ғалла экишни тугатладик. 75 гектар очик майдонга экиб, ундириб олган-имизга анча бўлди, 150 гектар ғўза-попий майдонга ҳам эдик.

— Бу йили ютуқларингиз омили ҳақида айтсангиз...

— Аввало, юртимизда фермерларга кўрсатилаётган ҳамхўшликлар ютуқ-ларимиз омили бўлаётди, — дейди у. — Ер ҳайдаимиз, қатор ораларини юмшатамиз, техника билан қилиймиз, ғалла экиб, ўриб-йиғамиз десак, техникаларимизга ёнигли ва мойлар-ни, экамиз десак, уруғчилик, экинла-римизни озиқлантирамиз десак, маъ-данили ҲўГИТларни шундайгина дала-миз бўйича етказиб беришгаётган, ик-кала экинимизга ҳам бунак гуллари-ни таъминлашгаётган бўлса, биздан факатгина оқилона ишлаш талаб этилмайди?

Бу — менинггина фикрим эмас, бугун жамоатимизнинг фикри. Қисқаси, далаларимиз Сангзордай

▼ ФУТБОЛ

234